

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Президент Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

Сергій КВІТ
«20» травня 2026 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для здобуття ступеня магістра за спеціальністю

СЗ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ»

галузь знань:

С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

освітньо-наукова програма:

«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Схвалено
Вченою радою
Факультету соціальних наук і соціальних технологій
(протокол № 6 від 19.05.2026 р.)

КИЇВ – 2026

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

«Фаховий іспит за спеціальністю С3 Міжнародні відносини (освітньо-наукова програма Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії) передбачений «Правилами прийому на навчання до Національного університету «Києво-Могилянська академія» у 2026 році» для тих вступників, які вступають для здобуття ступеня магістра за спеціальними умовами вступу відповідно до п. 84 розділу V Правил прийому».

Фаховий іспит за спеціальністю С3 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ» має за мету з'ясування рівня професійних компетенцій, теоретичних знань і практичних навичок абітурієнтів з історії та теорії міжнародних відносин, зовнішньої політики іноземних держав, міжнародного права та суспільних комунікацій; визначення їхньої готовності до засвоєння відповідної освітньо-наукової програми магістерського рівня; перевірку наявності аналітичних, прогностичних та комунікаційних навичок і загальних знань, які дозволять опанувати зазначену програму. В межах випробування визначатиметься й вмотивованість до навчання саме на магістерській програмі «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» НаУКМА.

Фаховий іспит за спеціальністю С3 Міжнародні відносини (освітньо-наукова програма Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії) проводиться очно в комп'ютерних класах НаУКМА із застосуванням технологій комп'ютерного тестування на платформі DistEdu із відеофіксацією процесу. Результати тестування зберігаються в корпоративному хмарному сховищі та/або системі DistEdu.

НаУКМА забезпечує відеозапис вступного іспиту зі спеціальності не менше ніж з двох відеокамер, розміщення на сайті університету, внесення посилання на цей запис в ЄДЕБО впродовж трьох робочих днів після оприлюднення оцінок вступників, а також зберігання відеоматеріалів та письмових робіт протягом одного року.

Загальна кількість тестових завдань – 30, з них: закритих запитань – 25; відкритих запитань – 5.

Тривалість виконання тесту – 120 хв.

II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ІСПИТУ

Підготовка абітурієнтів потребуватиме обізнаності з ключовими теоріями міжнародних відносин, історією міжнародних відносин, ключовими проблемами і викликами на міжнародній арені, а також підходами до аналізу зовнішньої політики. Також помічними у підготовці можуть бути такі питання-завдання:

1. Ви - аналітик у штаті посольства в державі Х. За якими ознаками ви характеризуватимете безпекові загрози для країни вашого перебування?
2. Проаналізуйте особливості функціонування нових учасників міжнародних відносин на початку ХХІ ст.
3. Схарактеризуйте нові виклики міжнародної безпеки у ХХІ ст.
4. Визначте вплив транснаціональних корпорацій на трансформацію поняття державного суверенітету.
5. Проаналізуйте особливості «заморожених конфліктів» на пострадянських теренах з погляду Копенгагенської школи безпекових студій.
6. Проаналізуйте особливості боротьби з міжнародним тероризмом у ХХІ ст.
7. Що таке євроатлантична інтеграція? Поясніть на прикладі щонайменше двох країн.
8. Схарактеризуйте гуманітарний чинник міжнародної безпеки.
9. Проаналізуйте особливості військово-політичної інтеграції держав Європейського Союзу.
10. Проаналізуйте діяльність ОБСЄ щодо врегулювання заморожених конфліктів.
11. Поясніть концепт м'якої сили (soft power) та проілюструйте його роль у ХХІ ст.
12. Назвіть актуальну проблему у сфері зовнішньої політики України та її основних стейкхолдерів. Запропонуйте метод(и), за допомогою якого можна дослідити цю проблему.

13. Схарактеризуйте значення Віденської конвенції 1969 р. для міжнародних відносин того часу.
14. Наведіть різні розуміння дипломатії (щонайменше два) та опишіть основні етапи її розвитку.
15. Що таке заморожені конфлікти? Наведіть приклади та окресліть перспективи кількох заморожених конфліктів.
16. Що таке «гуманітарне втручання» в міжнародний конфлікт? Наведіть приклад гуманітарного втручання в один з міжнародних конфліктів.
17. Хто або що таке депозитарії? Які функції вони виконують?
18. Що таке публічна дипломатія? опишіть та проілюструйте її засоби.
19. Якщо двосторонній міждержавний договір не зареєстрований в ООН, тоді які можуть бути наслідки для держав підписантів?
20. Уявіть, що ви є Генеральним секретарем ООН. Вам потрібно найняти людину на посаду керівника Відділу в Секретаріат ООН з координації миротворчих операцій. Людині з яким фахом надаватимете перевагу і чому?
21. Що таке «твіпломатія» (twiplomacy)? Коли вона з'явилася і які наслідки має для міжнародних відносин? Чи вона є засобом публічної дипломатії?
22. опишіть передумови створення ООН. Якими є головні завдання, цілі та структура ООН?
23. Якими є основні напрямки співпраці України та НАТО? На основі яких договорів ця співпраця відбувається?
24. Назвіть основні умови членства країн в Європейському Союзі.
25. Назвіть основні напрями діяльності організації економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР).
26. Назвіть міжнародні організації, членом яких є Україна та охарактеризуйте переваги, які надає нашій державі членство в цих організаціях.
27. Які міжнародні неурядові організації Ви можете назвати? опишіть цілі та завдання однієї з них.
28. Якою є роль міжнародних організацій у глобальному врядуванні щодо змін природного середовища?
29. Як міжнародні організації відреагували на спалах пандемії Covid-19?
30. Яка міжнародна організація займається питаннями міграції та біженців? Які функції та завдання цієї організації?
31. Які основні державні інститути відповідальні за прийняття рішень у сфері зовнішньої політики в Україні? Окресліть їхні функції та компетенції.
32. Які українські та закордонні аналітичні центри, що займаються дослідженнями у сфері зовнішньої політики, ви знаєте? Назвіть не менше трьох, стисло охарактеризуйте їхні тематичні напрямки.
33. Яка подія на міжнародній арені стала прямим наслідком дисфункціональності Світової організації торгівлі для глобальної торговельної системи?
34. Що НЕ передбачала західницька концепція національного інтересу (1991-1993)?
35. Яким є значення глобальних ланцюгів вартості для позиціонування країн у світовій економіці?
36. Що таке західницька концепція національного інтересу (1991-1993)?
37. Про що йдеться в Концепції зовнішньої політики РФ від 31 березня 2023 р., яка мета її створення?
38. Коротко схарактеризуйте діяльність таких організацій: ОБСЄ, ОДКБ, ШОС, ОВД. Що є спільного та відмінного між ними?
39. Хто з цих дослідників є представником критичної теорії безпеки: К. Волтц, О. Вевер, Дж. Міршаймер?
40. Хто з науковців є яскравим представником школи політичного конструктивізму?
41. Який документ визначає поняття біженця та відповідальність держав, що надають прихисток біженцям?

42. Який елемент політичного устрою держави є визначеним у розумінні національної безпеки України згідно із законом «Про національну безпеку України» 2018 року?
43. Що таке «національна стійкість»?
44. З діяльністю яких міжнародних організацій/союзів у першу чергу пов'язані витоки концепції «людської безпеки»?
45. Розкрийте значення для міжнародних відносин теорії сек'юритизації О. Вевера та на якому головному контексті вона базується?
46. Схарактеризуйте роль міжнародних торговельних угод, транснаціональних корпорацій, у сучасному світі та сучасних міжнародних відносинах.
47. Коротко схарактеризуйте значення Світової організації торгівлі та її роль у глобальній торговельній системі.
48. Яку роль відіграє ООН на міжнародній арені, яка її структура та функції?
49. Що таке «нейтралітет» в історичній перспективі розвитку міжнародних відносин?
50. Яку роль відіграло Східне Питання в міжнародних відносинах ХІХ ст. – поч. ХХ ст.?
51. Якою була зовнішня політика та дипломатія УНР та Української Держави (Другий Гетьманат)?
52. Визначте ключові ідеї та тексти Генрі Кіссінджера.
53. Схарактеризуйте основні види дипломатії (включно з публічною та громадянською дипломатією, багатостороння дипломатія тощо).
54. Що таке неурядові організації? Яка їх історія становлення та сучасна роль у міжнародних відносинах.
55. Розкрийте роль та значення Ліги Націй для міжнародних відносин. Яка історія заснування цієї організації?
56. Яка головна мета геополітичних доктрин РФ та суть концепції їх зовнішньої політики?
57. Визначте основні етапи та ключові фігури зовнішньої політики РФ після розпаду СРСР.
58. Назвіть впливові неурядові організації та аналітичні центри, що займаються міжнародними відносинами та зовнішньою політикою, розкрийте головну мету їх діяльності.
59. Коротко схарактеризуйте історію міжнародних відносин крізь призму союзів та блоків держав.
60. Коротко охарактеризуйте поняття «геополітика», його термінологічні особливості, основних теоретиків та сучасний вимір застосування
61. Розкрийте ключові відмінності між концепціями «heartland» та «rimland» в межах теорії міжнародних відносин.
62. Феномен множинності столиці – яка країна репрезентує цей феномен та які причини його появи? Наскільки ефективно себе демонструє такий тип урядування?
63. Опишіть типи територій за правовим режимом: державні, з міжнародним, зі змішаним режимом, територій з особливим правовим режимом – демілітаризованих та нейтралізованих.
64. Які переваги та недоліки двох основних парламентських систем – однопалатної та двопалатної? Які країни представляють кожен з систем?
65. Глобалізація та міжнародна регіоналізація – взаємовиключні чи взаємодоповнюючі тенденції?
66. Розкрийте різницю понять демаркації та делімітації кордонів. Які проблеми виникали в процесі делімітації та демаркації кордонів України на сучасному етапі?

III. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

1. Веймер Д., Вайнінг Е. Аналіз політики: концепції, практика / Пер. з англ. І. Дзюби, А. Олійника; Наук. ред. пер. О. Кілієвич. - К. Вид-во Соломії Павличко «Основи», 1998. - 654 с.
2. Дем'янчук О. Публічна політика в системі управління суспільним життям / Система розробки і здійснення публічних політик в Україні. - К.: Факт, 2004. - 224 с.
3. Парсонс В. Публічна політика: вступ до теорії й практики аналізу політики. Переклад з англійської О. Дем'янчука. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. - 549 с.

4. Дем'янчук О. Онлайн-курс «Основи державної політики». Платформа «Prometheus». https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/GOV101/2015_T2/about
5. Зарембо К. Писати аналітику може кожен. Мистецтво переконливого тексту. К.: «Віхола», 2021.
6. Власюк О. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики: Вибр. наук, праці / О. Власюк. К.: НІСД, 2016. 528 с.
7. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол.: В.Абрамов, Г.Ситник, В.Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.Ситника. Київ: НАДУ, 2016. 784 с.
8. Парахонський Б. Актуальні виклики та загрози регіональній безпеці: висновки для України/Б.Парахонський, Г.Яворська; за заг. ред К. Кононенка: аналіз доп. / Б.Парахонський, Г.Яворська. К.: НІСД, 2014. 48 с. (Сер. «Національна безпека», вип. 6).
9. Buzan, B., Hansen, L. The evolution of international security studies / Barry Buzan, Lene Hansen. Cambridge, UK ; New York : Cambridge University Press, 2009. xvi, 384 p.
10. Dannreuther, R. International Security, The Contemporary Agenda. Cambridge, Polity Press, 2008.
11. Музій Д. Геополітика емоцій/ К.: Брайт Букс, 2018.
12. Кіссінджер Г. Світовий порядок / К.: Наш формат, 2017.
13. Корсунський С. Зовнішня політика в епоху трансформацій /Харків, Віват. 2020.
14. Турчин Я. та ін. Історія міжнародних відносин. Навчальний посібник / Я.Турчин, Р.Демчишак, Т.Плазова. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 140 с.
15. Брусиловська О., Коваль І. Історія міжнародних відносин (сер. III тис. до н.е. – сер. XVII ст. н.е.). - Навчально-методичний посібник. - Одеса 2013.
16. Гриценко О. Економічні й соціокультурні зміни на межі епох: виклики постіндустріального суспільства. Наукове періодичне видання НаУКМА «Empirio» (Educational Management, Political science and International Relations). - Том 1 №1. - 2024. - С. 4-10.
17. Крип'якевич І. Всесвітня історія: у 3 книгах. Книга 2: Середньовіччя і нові часи. - Київ: Либідь, 1995.
18. Яковлев М. Концепт «модель нейтралітету» як інструмент політичних маніпуляцій по відношенню до України (методологічний вимір). Політикус : наук, журнал. 2022. № 2. С. 98-104.
19. Яковлев М. Що криється за «руссофобією» в якій Росія звинувачує увесь світ? <https://spa.ukma.edu.ua/analvtics/shcho-kryietsia-za-russofobiieiu-v-iakiy-rosiia-zvynuvachuieuves-svit/>
20. Paul R. Viotti, Mark V. Kauppi, *International Relations Theory*. Longman, 2013.
21. Christian Reus-Smit and Duncan Snidal (eds), *Oxford Handbook of International Relations*, 2008.
22. Joseph S. Nye, Jr, Soft power, *Foreign Policy*. No. 80, 1990, pp. 153-171 OR: Nye, J. S., Jr. (2011). *The Future of Power*. New York: Public Affairs.
23. Wallerstein, I. *World-Systems Analysis: An Introduction*. Durham, NC: Duke University Press, 2004.
24. Jackson, Robert H, and Georg Sorensen. *Introduction to International Relations: Theories and Approaches*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
25. Berridge G.R., Keens-Soper Maurice, and Otte T.G. (Eds.) *Diplomatic theory from Machiavelli to Kissinger*, NY, Palgrave, 2001, Pp. 227.
26. Sharp Paul, *Diplomatic Theory of International Relations, UK/US*, Cambridge University Press, 2009, Pp. 359.
27. Leguey-Feilleux Jean-Robert, *Global Governance Diplomacy: The Critical Role of Diplomacy in Addressing Global Problems*, London/Maryland, Rowman & Littlefield

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Відповіді вступного випробування за спеціальністю **СЗ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ» (освітньо-наукова програма: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»)** оцінюються фаховою екзаменаційною комісією за 200-бальною шкалою. Правильна відповідь на кожне закрите запитання оцінюється максимум у 5 балів, на відкрите запитання – максимум 15 балів за такими критеріями:

Кількість балів за відповідь на відкрите питання	Критерії оцінювання
15	У відповіді на відкрите питання абітурієнт переконливо демонструє знання матеріалу з теорій міжнародних відносин, принципів, правил і норм співіснування держав у сучасному світі, принципів вироблення та впровадження зовнішньої політики держави, історії відносин між окремими країнами, структури та засад діяльності міжнародних організацій; містить в повному обсязі логічно та структуровано викладену обґрунтовану відповідь, в якій також аргументовано викладено власний погляд на проблему чи особисту оцінку ситуації; відповідь доводить глибокі та всебічні знання абітурієнта, у ній продемонстровані уміння аналізувати й оцінювати сучасні (а не застарілі) факти; відмінні презентаційні навички; здатність виокремлювати тренди й робити прогнози; демонструє самостійність і креативність у викладенні думок; грамотність та акуратність у викладенні матеріалу.
10 - 14	Абітурієнт надав повне та аргументоване розкриття проблеми, однак допускаються певні незначні неточності й похибки у логіці викладення теоретичного матеріалу або при критичному аналізі практичного випадку; орієнтується в питаннях зовнішньої та міжнародної політики, особливостей світових політичних, економічних, демографічних і культурних процесів; демонструє системний характер знань, здібності до їх самостійного поповнення в процесі представлення аналітичної записки; демонструє уміння аналізувати й критично оцінювати факти; демонструє творчий підхід до аналізу міжнародних процесів; добрі презентаційні навички; демонструє самостійність у викладенні думок; грамотність та акуратність у викладенні матеріалу.
5 - 9	Абітурієнт демонструє знання, представлені у відповіді на питання, в необхідному обсязі; однак недостатньо орієнтується в деталях чи окремих аспектах питання; непереконливо демонструє загальні чи фахово-спеціалізовані знання, подає неадекватні чи непереконливі приклади, допускає плутанину з поняттєвим апаратом, нездатний адекватно оцінити факти та явища, інтерпретувати їх, пояснити з погляду окремих теорій; подає недостатньо переконливу аргументацію своєї точки зору; демонструє посередні презентаційні навички в контексті аргументації; демонструє посередню грамотність у викладенні матеріалу, припускається помилок, які ускладнюють розуміння відповіді.
0 - 4	Абітурієнт демонструє вкрай слабке знання та низький рівень розуміння загальної специфіки поставленого питання, демонструє незнання наукових чи історичних фактів, визначень, теорій та тенденцій; у відповіді відсутні ознаки

	наукового мислення, зокрема через апелювання до сумнівних джерел чи псевдонаукових теорій; відповідь на питання містить слабе (незадовільне) орієнтування в питаннях міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, не орієнтується в основних теоріях міжнародних відносин, допускає критичні помилки та незнання ключових міжнародних подій; демонструє незадовільні навички аргументування, неспроможність викласти свою думку; демонструє недостатню грамотність і відсутність зв'язного мовлення у викладенні матеріалу, робить помилки, які майже унеможливають відповіді на питання.

Використання засобів генеративного штучного інтелекту у відповідях на питання означає оцінку 0 (нуль балів) за відповідь.

Абітурієнт вважається таким, що склав фахове вступне випробування за спеціальністю **СЗ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ» (освітньо-наукова програма: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»)**, якщо оцінка за тестування становить 100 - 200 балів.

У випадку, якщо екзаменаційна оцінка становить 0 - 99 балів, абітурієнт вибуває з конкурсного відбору на спеціальність **СЗ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ» (освітньо-наукова програма: «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»)**.

Голова фахової атестаційної комісії

Олена ГРИЦЕНКО